

Reactie Bouwend Nederland (BNL) inzake Wijzigingen Bbl Artikel 7 Coördinator Veiligheid.

Samenvattend:

De wijziging van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving artikel 7 wordt ingegeven door de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) gericht op een verbetering van de omgevingsveiligheid bij bouw en infra werken. De onderlegger hiervoor is de samengestelde Landelijke Richtlijn Bouw & Sloopveiligheid (LRBSV) met de daarin opgenomen risicomatrix.

De inhoud van de LRBSV wordt door BNL onderschreven. Ook de daarin opgenomen veiligheidszones kunnen meewerken om de openbare ruimte met haar gebruikers tijdens het bouwproces veiliger te maken. ECHTER dan moet de praktische vertaalslag in wet en regelgeving daar wel de invulling aan geven. Met de nu gekozen richting gericht op een aanpassing van het huidige veiligheidsplan op basis van een risicomatrix alsmede door het benoemen van een Coördinator Veiligheid **GAAT DIT NIET LUKKEN!** De aanbevelingen zoals geformuleerd door de OvV worden op deze wijze niet ingevuld!

Veiligheid en orde in de openbare ruimte gericht op haar gebruikers is een taak van het bevoegd gezag. Vergelijk dit met activiteiten die ook een risico met zich meebrengen voor de gebruikers van die openbare ruimte zoals intochten Sinterklaas, Marathons in de stad enzovoort. Ook hier ligt een veiligheidsplan aan ten grondslag gebaseerd op de geïnventariseerde risico's. Om dit correct te kunnen uitvoeren worden de daarvoor door het bevoegd gezag gemandateerde functionarissen ingezet.

En daar ligt nu de omissie in dit wijzigingsvoorstel Bbl artikel 7. De risico-inventarisatie blijft de gelijke basis echter de uitvoering wordt weggelegd bij een Coördinator Veiligheid die geen enkel mandaat en relatie heeft van het Bevoegd Gezag ondanks dat alle te treffen maatregelen wel zijn vastgelegd in het veiligheidsplan en gericht zijn op maatregelen in de openbare ruimte dus buiten de bouwlocatie en de beïnvloedingssfeer van de contractpartijen van het bouw of infra werk. Hiertegen maakt BNL dan ook bezwaar!

ALGEMEEN

Hieronder volgen enkele algemene bemerkingen gericht op de voorgenomen wijzigingen.

Volgens het voorstel moet de Coördinator Veiligheid aangesteld worden door opdrachtgever en is in deze mogelijk een combinatie met de functie Arbeidsveiligheidscoördinator op de bouwlocatie. Deze is in veel gevallen een medewerker van de aannemer.

De Coördinator Veiligheid of ook wel Veiligheidscoördinator directe omgeving (VDO) genoemd, krijgt rollen toebedeeld waar hij geen invloed op heeft (bijvoorbeeld een bouwplanning), of het toezien op derden (geen contract en geen middelen aanwezig), en wordt verantwoordelijk gesteld voor maatregelen waar hij geen wettelijk mandaat voor het afdwingen heeft.

Het Bevoegd Gezag (BG) ziet onder andere toe op de grootte en handhaving van de bouwveiligheidszone die benodigd is voor de veiligheid van de gebruikers van de openbare ruimte rondom het bouw of infra werk. Aan de andere kant wordt opgemerkt dat over deze ruimte ook precario door het BG wordt geïnd! Hoe groter de benodigde ruimte hoe meer precario er betaald moet worden.

In de LRBSV wordt er van uitgegaan dat er altijd een driehoeksverhouding is tussen opdrachtgever, opdrachtnemer en gemeente. Bij een ontwikkelend aannemer is dit niet het geval.

Het BG geeft vergunning af op basis van informatie van de opdrachtgever (OG). Dit kan een ontwikkelende aannemer zijn of een projectontwikkelaar maar ook het BG zelf in de rol van opdrachtgever.

In het wijzigingsvoorstel dient, indien de risicomatrix daar aanleiding toegeeft, een bouwveiligheidsplan worden opgesteld waarin alle maatregelen gericht op de omgevingsveiligheid, dus de veiligheid in de openbare ruimte rondom het bouw of infrawerk, dienen te worden vastgelegd. Dit betreffen dus maatregelen die derden betreffen niet zijnde contractpartners van het bouw en infra werk. Om discussie te voorkomen inzake de uitvoering van de opgenomen maatregelen gericht op de omgevingsveiligheid, zou dit door een daartoe door het BG gemandateerde functionaris moeten worden gehandhaafd.

Met de LRBSV verschuift de wetgever de verantwoordelijkheid over de publieke ruimte rondom een bouwplaats van het BG / de gemeente naar de contractpartners (OG & ON) van het bouw of infrawerk. Dit vindt BNL niet wenselijk.

Betog mede in relatie tot het gehouden onderzoek bij de MKB ondernemer

Met interesse heeft BNL onderzoeksresultaat van het bureau SIRA Consultancy gelezen. Hierin vallen een aantal zaken op.

Zo vindt BNL het te betreuren dat voor dit MKB-onderzoek slechts 2 bouwbedrijven zijn geconsulteerd. Dit geeft ons inziens geen volledig beeld van de bouw en wat deze nieuwe richtlijn voor alle bouwers (groot of klein) zal betekenen. BNL trekt de marktconformiteit van dit onderzoek dan ook in twijfel.

Daarnaast sluit het onderzoek bedrijven met minder dan 20 werknemers uit. DE wetgever gaat er hierbij van uit dat kleinere ondernemingen niet werken op risicovolle locaties of hijswerkzaamheden uitvoeren. Ook de kleinere aannemer maakt soms gebruik van groot materieel. Juist voor deze doelgroep is extra wet- en regelgeving een veel grotere belasting. Zij hebben vaak de kennis niet huis en dienen hiervoor extern kennis in te kopen. Wellicht komt dit getal 20 uit het artikel 2.27 van de Arbeidsomstandighedenwet waarin met stelt dat een project aangemeld dient te worden bij de Inspectie SZW wanneer er meer als 20 personen tegelijkertijd op een bouwplaats aanwezig zijn.

Een aannemer is wettelijk verplicht zich als werkgever, maar vaak ook als Veiligheid- en gezondheidscoördinator, de arbeidsomstandigheden en de veiligheid op een bouwplaats te borgen. Hierbij heeft hij invloed op de betrokken partijen en is leidend in de afspraken die hij met hen maakt. De wetgever beschrijft nu in het Bbl dat de LRBSV de richtlijn is waarin de bouwende partij wel wettelijke verantwoordelijk gesteld wordt voor de veiligheid in de publieke ruimte om een bouwplaats, maar geeft in de regelgeving de zelfde bouwende partij geen enkel mandaat om in deze omgeving aanpassingen te doen of de veiligheid te handhaven. Dit resulteert in het feit dat de bouwende partij in dit kader een tandeloze tijger is, die vervolgens wel verantwoordelijk wordt gehouden op het moment dat het misgaat.

Wat tevens niet in de gewijzigde tekst of in de toelichting is terug te vinden, is het innen van leges door gemeenten over grond of publieke ruimte die door een bouwer tijdelijk gehuurd worden. De gemeente beslist over de hanteren ruimte, maar ontvangt tevens leges voor diezelfde gehuurde ruimte. Hierin schuilt een mogelijke belangenverstrengeling!

Daarnaast is het in binnenstedelijk gebied haast onmogelijk om de bouwveiligheidszone zodanig in te richten en te handhaven zodat de publieke veiligheid geborgd wordt zonder de dagelijkse activiteiten in de openbare ruimte te verstoren. In het huidige voorstel worden de consequenties daarvan verwoord (als dal al vroegtijdig kan) in de te nemen maatregelen. Deze kunnen zonder het BG over die openbare ruimte echter niet worden uitgevoerd. Dit is en blijft namelijk het handhaven van de veiligheid in de openbare ruimte wat een wettelijke taak is van het BG. Een knelpunt wat in veel gevallen blijkt uit ervaring door de gemeente bij de bouwende partij neer gelegd wordt.

Nota van toelichting:

Om onze punten helder uiteen te zetten maken wij gebruik van de bijbehorende Nota van Toelichting. De *blauwe* tekst is uit de nota, de zwarte tekst is de reactie van BNL.

De OvV heeft daarom aanbevolen één centrale partij contractueel verantwoordelijk te maken voor veiligheid op en rondom de bouwplaats. Voor de arbeidsveiligheid van werknemers op de bouwplaats is in het Arbeidsomstandighedenbesluit al een coördinator voor de ontwerpfasen en een coördinator voor de uitvoeringsfase geregeld met als taak de zorg voor de veiligheid van werknemers op de bouwplaats. Een dergelijke taak voor een specifieke partij om zorg te dragen voor de veiligheid bestond nog niet voor de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden.

Het verschil met de Arbeidsomstandighedencoördinator voor de uitvoeringsfase is dat deze coördinator specifiek aangewezen dient te worden door de opdrachtgever (schriftelijke vastlegging). Hiermee onderschrijft de opdrachtgever direct de bouwplaats-regels, die gelden op de betreffende bouwplaats en dient zich hier ook aan te houden. Daarnaast heeft de Arbeidsomstandighedencoördinator uitvoeringsfase vanuit zijn betrokkenheid een wettelijke verplichting om van de bouwplaats een veilige werkomgeving te maken. De hoofdaannemer en onderaannemers zijn werkgever en dienen zich te houden aan de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit. De coördinator uitvoeringsfase heeft hiermee een mandaat om te handelen binnen de hekken van de bouwplaats: de bouwplaats is immers een arbeidsplaats. Door het tekenen van contracten, het houden van startwerkbesprekingen, het geven van instructie en het laten

tekenen van de bouwplaats-regels bij het betreden van een bouwplaats is iedere medewerker (en bezoeker) op de hoogte van de geldende regels en sancties.

Het was vanwege de beperkte juridische grondslag in de Woningwet niet mogelijk om de functie van coördinator meer uitgebreid te regelen in het Bouwbesluit 2012. Op grond van artikel 4.3, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet is dat nu wel mogelijk in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Hierbij wordt opgemerkt dat het Bouwbesluit 2012 toentertijd echte het bouwwerk binnen de bouwplaats als uitgangspunt had dus dit kon worden weggelegd bij de betrokken contractanten op die bouwplaats. Thans wordt een link gelegd met de openbare ruimte door de Omgevingswet hierbij te betrekken. Dit geeft al aan dat het BG hier een leidende rol heeft. Dit zou dus ook terug te vinden moeten zijn in de aanstelling van een publieke Coördinator Omgevingsveiligheid.

Hierbij is aansluiting gezocht bij de Arboveiligheidscoördinator zoals geregeld in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Net als bij het Bouwbesluit 2012 is de verwachting dat de veiligheidscoördinator directe omgeving op grond van dit besluit dezelfde persoon zal zijn als de Arbo-veiligheidscoördinator voor de uitvoeringsfase.

Hierbij gaat men er van uit dat er op elk project een apart persoon is aangewezen voor het coördineren van de veiligheid (hiermee doel ik op een Veiligheidskundige of Arbo-medewerker). Dit is absoluut niet het geval. Vooral de kleinere bedrijven hebben 1 kerndeskundige die toeziet op meerdere projecten / bouwlocaties. Tevens wordt in de praktijk bij kleine opdrachten de uitvoerder of de projectleider aangesteld in de rol van als Arboveiligheidscoördinator. Onafhankelijkheid is hierbij niet in het geding: deze Arboveiligheidscoördinator voert namelijk het veiligheidsbeleid uit die het bedrijf heeft vastgelegd en afgesproken heeft met de onderaannemers. De Arbo- wetgeving is hierin leidend. Het beleid en de bouwplaats-regels wordt bepaald door een kerndeskundige (bijvoorbeeld een Veiligheidskundige of KAM-medewerker) in samenspraak met de directie. De Arboveiligheidscoördinator handelt dus vanuit de aannemer (opdrachtnemer).

Door de functie van Coördinator Veiligheid / Veiligheidscoördinator directe omgeving (VDO) te koppelen aan de Arboveiligheidscoördinator vervalt de onafhankelijkheid volledig. De voorgestelde werkwijze vanuit de nieuwe regelgeving zal door veel bedrijven deze praktisch worden ingevuld door de uitvoerder. Deze is financieel afhankelijk van de opdrachtnemer en wordt persoonlijk afgerekend op het stilleggen van een project of op het te laat opleveren. Het te laat opleveren brengt voor de opdrachtnemer vaak aanzienlijke kosten met zich mee, onder andere door opgelegde boetes van de opdrachtgever. De opdrachtnemer staat door dergelijke boetes en afspraken onder druk. In deze zullen dan ook maatregelen die dit stilleggen tot gevolg kunnen hebben niet de prioriteit krijgen en blijft het risico voor de veiligheid in de openbare ruimte een onderdeel van het dilemma en levert dus discussie op!

De verwachting van de wetgever van de nieuwe voorstellen zijn nu als volgt te typeren.

Bij de vergunningaanvraag dient tevens de naam en gegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving te worden ingevuld in samenhang met het bouwveiligheidsplan. Bij het aanvragen van deze vergunning worden maatregelen en afspraken in het bouwveiligheidsplan vastgelegd met gemeente en eventueel derden. De veiligheidscoördinator directe omgeving ziet er op toe dat de bouwer en de eventuele derden zich aan deze afspraken houden en neemt contact op met gemeente als dit niet het geval is. Vervolgens heeft de gemeente het mandaat heeft de bouw stil te leggen. Daarnaast heeft de veiligheidscoördinator directe omgeving het mandaat om zelf de bouw stil te leggen.

De vraag is nu of de wetgever ook vanuit financieel perspectief de verantwoording en druk kan leggen bij een niet tot het bevoegd gezag behorende functionaris om de veiligheid in de openbare ruimte te

realiseren en direct daarbij zijn eerste verantwoordelijkheid vanuit zijn werkgever(zijn broodheer) met betrekking tot de productie van het bouwwerk te laten ‘vergeten’ of sterker nog ‘te negeren’!

Tevens wordt opgemerkt dat een architect of ontwerper die de vergunning aanvraagt nog niet weet welke uitvoerder (tevens VDO) het betreffende project zal uitvoeren. Dus de naam van deze persoon is lastig op te geven tijdens de vergunningaanvraag.

Een andere mogelijkheid hiervoor is dat de opdrachtgever een extern persoon aanwijst als veiligheidscoördinator directe omgeving. De kosten hiervoor zouden dan ook volledig voor de opdrachtgever moeten zijn en dit onderdeel dient dan buiten de aanbesteding of het contract te vallen.

Noot: een extern ingehuurde veiligheidskundige, zoals in bovenstaande tekst is bedoeld, kost voor een langdurend project €100,- per uur. Wanneer we het volgende rekenen: project duurt 1 jaar, waarvan 40 weken effectief. Veiligheidscoördinator is 40 uren per week aanwezig. $40 \times 40 \times 100 = € 160.000,-$ aan extra kosten voor deze Veiligheidscoördinator.

Indien de VVO wordt gekoppeld aan de Arbeidsveiligheidscoördinator uitvoeringsfase zoals de wetgever beschrijft dan brengt dat dus extra kosten mee voor het realiseren van veiligheid in de openbare ruimte die niet bij het BG terecht komen maar bij de OG en / of ON .

Bovenstaande werkt echter niet wanneer men spreekt over een ontwikkelend aannemer. In dit geval is de aannemer namelijk opdrachtgever en op opdrachtnemer in één.

Ook is denkbaar dat de kwaliteitsborger deze taak uitvoert. De kwaliteitsborger is een onafhankelijke private partij die op grond van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen tijdens de bouw controleert of wordt voldaan aan de bouwtechnische voorschriften uit het Bbl en bij gereed-melding een verklaring afgeeft als is voldaan aan deze bouwtechnische voorschriften.

De kwaliteitsborger wordt aangesteld door de opdrachtgever en / of opdrachtnemer. Hierbij is de Wet Kwaliteitsborging het uitgangspunt. Hij controleert het gebouw As built. Dit houdt in dat hij nagaat of de opdrachtnemer de beoogde kwaliteit levert. Het doel van de Kwaliteitsborger is het beschermen van de opdrachtgever tegen gebreken. De kwaliteitsborger kijkt niet naar veiligheid (Arbo) op of rond de bouwplaats. Gezien het feit dat er anno maart 2020 in Nederland nagenoeg nog geen vastgestelde, officiële Kwaliteit-borgers zijn, is het niet verstandig om deze groep nu al extra taken en (wettelijke) verantwoordelijkheden toe te dichtten.

Bij een vergunningaanvraag of melding voor een bouw- of sloopactiviteit dient een risicomatrix aangeleverd te worden waaruit duidelijk wordt welke risico's onderkend zijn. Tevens dient, wanneer de matrix dit aangeeft, een veiligheidsplan te worden aangeleverd met maatregelen die worden getroffen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden een veiligheidscoördinator directe omgeving te worden aangesteld. Als de risicomatrix aangeeft dat er veiligheidsrisico's worden onderkend is het zeer raadzaam om vooroverleg met de gemeente te hebben. Het veiligheidsplan dient namelijk de maatregelen die worden getroffen te bevatten en het plan maakt samen met de risicomatrix onderdeel uit van de vergunningaanvraag/melding. In het veiligheidsplan worden ook afspraken met de gemeente opgenomen over de te treffen maatregelen op gemeentelijk grondgebied, zoals het afsluiten van gemeente wegen, uitritten, regelen van verkeer en dergelijke.

Hiervoor is kennis van de bouw en de bouwmethodieken van groot belang. De vraag doet zich voor of deze kennis bij het BG aanwezig is in relatie tot de toetsing van de ingevulde risicomatrix met betrekking tot de veiligheidsrisico's voor de veiligheid in de openbare ruimte om de bouwplaats.

Daarnaast kan er tussen de tijd van vergunningverlening en de uiteindelijke inkoop van producten en het realiseren van het bouwwerk als ook het vervangen van bouwmethodieken veel wijzigen. Lastige

hierin is dat de bouw dynamisch en innovatief is. De wetgever gaat er nu van uit dat de bouwer al deze wijzigingen doorgeeft aan de gemeente. Echter, door innovaties, plannings, die anders lopen, leveranciers met vertraging of juist eerder leveren enzovoort kan er nog ontzettend veel wijzigen na aanvraag vergunning. Tijdens de bouw van een langdurig project kan dit zelfs dagelijks voorkomen.

Verder dient in het veiligheidsplan extra aandacht te worden geschonken aan maatregelen die moeten worden getroffen met betrekking tot de veiligheid van derden. Hiermee heeft de opdrachtgever/aannemer geen contractuele verhouding en dus geen mogelijkheid hen te dwingen. Het is raadzaam in het veiligheidsplan vast te leggen, welke afspraken er zijn of moeten worden gemaakt met derden.

Hoe ver kan juridisch gezien de bouwer aannemer verantwoordelijk gesteld worden voor het gedrag van derden buiten de bouwplaats? Het zelfde geldt voor werknemers in zijn dienst! Ter voorbeeld: een bouwer wilde een stoplicht plaatsen voor de fietsers die een in en uitrit van een bouwplaats moeten passeren waar een grote mobiliteit plaatsvindt om het geïnventariseerde risico's ter plekke te elimineren. De Gemeente gaf echter aan dat dit zinloos was aangezien de meeste fietsers in deze gemeente toch door rood fietsten. Toch stelt deze gemeente de bouwer wél verantwoordelijk voor de veiligheid van de fietsers en verwacht hierin wel een plan van de aannemer!!!!

Het ligt in de rede dat de opdrachtgever (of diens adviseur) in de ontwerpfase opdracht geeft om bij het ontwerp ook de uitvoeringsveiligheid van het bouwplan te beschouwen en indien de risicomatrix dit aangeeft een bijbehorend veiligheidsplan te maken en een veiligheidscoördinator directe omgeving aan te stellen.

De uitvoeringsveiligheid op de bouwplaats is een zaak van de opdrachtnemer die op dat moment nog niet bekend is. Op bovenstaande wijze wordt 'veiligheid' in de aanbesteding 'getrokken' terwijl juist het beleid - ook vanuit de overheid - is ingezet om 'veiligheid' buiten de aanbesteding te houden.

Consequentie is een door het BG aan te wijzen Veiligheidscoördinator directe omgeving.

Op basis van het Arbobesluit zijn de opdrachtgever en ontwerpers van bouwprojecten verplicht om zich in te spannen om de aan het project verbonden V&G-risico's te vermijden dan wel te reduceren. Het gaat daarbij zowel om de risico's verbonden aan de realisering van het project als om de risico's verbonden aan het daadwerkelijke gebruik van het project na de oplevering. Vermijdbare risico's dienen te worden geëlimineerd. Van de niet vermijdbare risico's, dient te worden aangegeven hoe deze kunnen worden geminimaliseerd.

Uitgangspunt is het preventieprincipe uit de Arbowet: 1) risico's worden indien mogelijk aan de bron bestreden, 2) collectieve bescherming gaat boven individuele bescherming en 3) de mens moet centraal staan bij de keuze van materialen, werkmethoden en hulpmiddelen.

De opdrachtgever, de ontwerpers en de V&G-coördinator ontwerpfase zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitwerking van de wettelijke verplichtingen met betrekking tot de V&G-risico's. Een belangrijke taak van de V&G-coördinator ontwerpfase is de V&G-coördinatie en het (laten) opstellen van het V&G-plan ontwerpfase. Hij dient er eveneens op toe te zien dat de maatregelen, waartoe is besloten, worden verwerkt op tekeningen, in berekeningen en in het bestek.

In het V&G-plan ontwerpfase worden de volgende maatregelen omschreven:

1. maatregelen in het ontwerp met betrekking tot vorm, locatie, bouwkundige en constructieve voorzieningen, om de risico's te minimaliseren,
2. maatregelen die met betrekking tot het ontwerp nog moeten worden getroffen
3. maatregelen die tijdens de uitvoeringsfase moeten worden getroffen.

Het V&G-plan ontwerpfase is onderdeel van het definitief ontwerp. In het V&G-plan ontwerpfase wordt de samenwerking tussen de partijen tijdens de uitvoeringsfase voorgeschreven. De opdrachtgever wijst een V&G-coördinator uitvoeringsfase aan. De uitvoerende partij dient onder meer een risico-inventarisatie uit te voeren.

En de veiligheidsmaatregelen, overleg, voorlichting van alle betrokken partijen te omschrijven in het V&G-plan uitvoeringsfase met daarbij de betrokken Arbeid veiligheidscoördinator.

Een ontwerper is echter geen bouwer. Hij is niet op de hoogte van (innovatieve) materialen, materieel en mensen in de bouw. Pas na vergunningverlening en gunning zal een bouwende partij starten met de inkoop van producten en het werven van de vakmensen.

Het V&G-plan uitvoeringsfase en de bijbehorende RI&E wordt opgesteld door uitvoerende partij waarbij de V&G –plannen van de reeds ingekochte onderaannemers als onderlegger dienen.

Ook hieruit blijkt dat ‘binnen de bouwhekken’ een totale ander regime heerst dan het realiseren van de veiligheid in de openbare ruimte en de daarbij betrokken partijen met de daarbij behorende verantwoordelijkheden.

De taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn geregeld in het nieuwe artikel 7.5a van het Bbl: zo draagt diegene er bijvoorbeeld zorg voor dat de werkzaamheden die gelijktijdig of achtereenvolgend plaatsvinden goed op elkaar zijn afgestemd.

Een (bouw)planning is altijd afhankelijk van materieel, materiaal, beschikbare mankracht en het weer. Daarnaast zou het heel vreemd zijn als een ‘veiligheidsverantwoordelijke’ de productieplanning gaat bepalen zonder inzicht in hiervoor genoemde invloeden!

Het betreft een overkoepelende blik op de veiligheid, die kan ontbreken in het geval de bij de bouw betrokken partijen allen met een specifieke taak bezig zijn.

Dit is al wettelijk vastgelegd in het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 2.28 en 2.29. De opdrachtgever stelt een V&G coördinator aan. De bovengenoemde taak is een taak van de V&G Coördinator zoals beschreven in het Arbeidsomstandighedenbesluit:

Artikel 2.28. Veiligheids- en gezondheidsplan

1. De opdrachtgever zorgt ervoor dat ten aanzien van bouwwerken die voor de veiligheid en gezondheid van **werknemers** bijzondere gevaren met zich meebrengen als bedoeld in bijlage II bij de richtlijn of een bouwwerk ten aanzien waarvan een melding verplicht is, een veiligheids- en gezondheidsplan wordt opgesteld.

2 Afhankelijk van de voortgang in het bouwproces, worden in het veiligheids- en gezondheidsplan ten minste vermeld en opgenomen:

a. een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwplaats, de naam van de coördinator voor de ontwerp- en uitvoeringsfase;

b. een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk, waaronder de eventuele aanwezigheid van asbest of asbesthoudende producten als bedoeld in artikel 4.37, verontreinigde grond, verontreinigd water of grondwater of verontreinigde waterbodems, en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden;

c. de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld onder b;

d. de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld onder c;

e. de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;

f. de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;

Artikel 2.29. Aanstelling coördinatoren:

Indien in de uitvoeringsfase werkzaamheden worden verricht door:

- a. twee of meer werkgevers;
- b. één werkgever en één of meer zelfstandigen of
- c. twee of meer zelfstandigen,

stelt de opdrachtgever één of meer coördinatoren voor de ontwerpfase aan en stelt de uitvoerende partij één of meer coördinatoren voor de uitvoeringsfase aan.

Het betreft een overkoepelende blik op de veiligheid, die kan ontbreken in het geval de bij de bouw betrokken partijen allen met een specifieke taak bezig zijn.

Zoals boven beschreven in de wetsartikelen bestaat dit al. Vraag hierin is of er een nieuwe “wet” of werktitel nodig is óf dat handhaving strenger moet toezien op de al bestaande wet? Ook kan worden geredeneerd dat de wetgever bedoeld dat het BG een publieke VDO benoemd die deze taak op zich neemt! Deze houdt dan contact met de reeds hierboven benoemde veiligheidsfunctionarissen.

Het begrip ‘directe omgeving’ dat voorkomt in artikel 7.4 van het Bbl (met betrekking tot de specifieke zorgplicht ter voorkoming van gevaar) en bijvoorbeeld in artikel 7.15, eerste lid, onder a, van het Bbl (letsel aan personen op het bouw- en sloopterrein), kan betrekking hebben op een grotere afstand dan de ‘veiligheidsafstand’. De veiligheidsafstand is een wiskundig vast te stellen afstand, die dient te worden vastgesteld volgens de methode beschreven in paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn. Artikel 7.15, tweede lid, van het Bbl bepaalt dat de ‘veiligheidsafstand’ bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn Bouw- en sloopveiligheid, versie 1.2 augustus 2018 (hierna: Landelijke richtlijn), vrij moet worden gehouden. Het betreft de met oog op de risico’s van vallende objecten vrij te houden afstand, die niet toegankelijk is voor derden of voor publiek.

Het BG geeft vergunning af op basis van informatie van de ontwerper / opdrachtgever. De definitie van wat is “veilig” leidt uit ervaring tot discussie met BG. Als de juiste middelen op de juiste wijze (aantoonbaar) wordt ingezet: waarom dan toch extra maatregelen verplicht stellen? Hoe groot is de kans dat iets stuk gaat als het aantoonbaar goedt is voorbereid en uitgevoerd? Als het dan toch gebeurd dan is er toch sprake van een echt ongeluk en die kun je nooit helemaal voorkomen. De nu voorliggende werkwijze leidt tot complexe discussies, moeilijk uit te voeren werkwijzen welke juist tot onbedoelde onveilige of onwerkbare situaties kunnen leiden.

De veiligheidscoördinator directe omgeving voert primair het veiligheidsplan uit. In dat veiligheidsplan kunnen, als de situatie daarom vraagt, maatregelen zijn opgenomen die zien op de directe omgeving, hetgeen tevens betrekking kan hebben op de openbare weg. Aangezien het bouw- of sloopveiligheidsplan onderdeel uitmaakt van de vergunningaanvraag/sloopmelding bij het bevoegd gezag, kan de veiligheidscoördinator directe omgeving zich ter uitvoering van dat veiligheidsplan ook richten tot derden op de openbare weg. Bijvoorbeeld: voor de geplande bouwwerkzaamheden wordt op twee opeenvolgende werkdagen met hijskranen gewerkt die een hijszone hebben die over de openbare weg reikt en over een trambaan. Zoals opgenomen in het bouw- of sloopveiligheidsplan, dat

ten behoeve van de vergunningaanvraag of de sloopmelding ter beschikking is gesteld aan de gemeente, mogen er op de betreffende twee werkdagen geen trams op deze trambaan rijden. De opdrachtgever/aannemer maakt in dergelijke gevallen goede afspraken met derden zoals wegbeheerders en openbaar vervoersbedrijven en legt deze afspraken met derden contractueel vast. Als deze derden de instructies van de veiligheidscoördinator niet opvolgen, zoals in dit specifieke voorbeeld bijvoorbeeld de tramvervoerder die toch blijft rijden, dan dient de veiligheidscoördinator directe omgeving de opdrachtgever/ aannemer te adviseren in te grijpen en zo nodig de bouw stil te leggen totdat veiligheid weer gegarandeerd kan worden. De opdrachtgever/bouwer kan deze derden, zoals wegbeheerders en openbaar vervoersbedrijven waarmee hij van te voren afspraken heeft gemaakt, op grond van het contract aanspreken. Daarnaast heeft de gemeente ook altijd de bevoegdheid (als de bouwer dit niet doet) de bouw stil te leggen omdat de veiligheid in het geding is.

De vraag die hieruit voortvloeit is of de wetgever er vanuit gaat dat de opdrachtgever / aannemer met alle betrokken partijen in de openbare ruimte contracten afsluit met daarin de maatregelen die tijdens de uitvoering van het bouwwerk moeten gaan plaatsvinden!? Dit is een totaal nieuwe dimensie bij het uitvoeren van bouw en infra werken!

Ook hier blijkt weer uit dat de veiligheid in de openbare ruimte een zaak is van het BG en dat zij vanuit haar geledingen een functionaris aanstelt die voor de veiligheid in de openbare ruimte rondom een bouw en infra werk mandaten krijgt voor de realisatie hiervan.

Hierbij wordt als extra aandachtspunt nog genoemd de spoorwegen en waterwegen die langs bouw en infra werken liggen! Buiten dienst stelling van spoor en waterwegen kunnen ook niet worden weggelegd bij een Arbeid-veiligheidscoördinator.